

BESZTERCZEBÁNYAI

HÉTFŐI ÚJSÁG

M. O. MIZSÁN SZÁM
 Hír- és Könyvtár
 Besztercebánya
 1912. 753

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre helyben 2.20 kor., vidéken 3.20 kor.
 Egyes példány ára 4 fill.
 Megjelenik minden hétfőn.

Felelős szerkesztő:
HAVELKA JÓZSEF

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BESZTERCZEBÁNYA, IV. BÉLA KIRÁLY TÉR. Telefon 108.
 Hirdetések díjszabás szerint.

Uj esztendő.

Az idő kereke nem áll. Szédületes gyorsasággal halad előre s a ki nyomdokát követni nem tudja, az ott marad az út szélén, az árokban, elhagyva, elfeledve. Por belepi, utszéli sár bemocskolja, s a haladók léptei nyomán felzuduló szürke porfelhő még nyomaít is eltünteti az utókor előtt. Haladás! Ez most a jelszó. S e jelszó hatása alatt áll minden. Még az idő is, mintha meggyorsította volna tempóját, úgy elszárgult felettünk, hogy az Ó esztendőhöz még hozzá sem szokhattunk, már eljött fényes ragyogásával ezernyi ezer reménységével az Uj, a várokozásokkal teli, a várva-várt.

Mert bizony, hiába mondja a régi jó latin közmondás:

„De mortuis nil, nisi bene!“

A halottakról vagy jót vagy semmit! Az elmúlt esztendőről vajmi kevés jó dolgot mondhatunk, de annál több rosszat, annál több kellemelent, annál több fájdalmasat.

Nem hagyott maga után siránkozó, fájdalmas bánatos sziveket. Az elmúlt esztendőt nem sirja vissza senki, eltávozása nem hagy fájdalmas nyomokat maga után, mert kevés örömet, sok bánatot, szomorúságot hagyott hátra örökségül.

„Le roi est mort, vive le roi!“
 Meghalt a király, éljen a király, mondja a kevésbé érzékeny francia közmondás s vele mi is hangoztassuk vigan, felemelt fővel, szívünkben teli reménységgel:

Meghalt az Ó esztendő, éljen az Uj esztendő! S a hogy a jó kereskedő szokta, az év utolsó napján, csináljunk mi is leltárt lelki áruraktárunkban. Vizsgáljuk meg azt, ha egy égi bírő valahogyan, egy szép napon rovan-csolni akarná lelki jó és rossz tulajdonságainkat, vajjon aktiv, avagy passzív mérleget nyerne-e el eredményül?! Tekintsünk az esztendő változásakor lelkünk mélyébe s bíráljuk el azt, hogy eleget tettünk egész esztendőben azoknak a kötelességeknek, melyek mindannyiunknak osztályrészül jutott.

Nem hanyagoltuk-e el kötelességünket, nem játszottuk-e ki azokat a parancsokat, melyeket az erkölcs, melyeket a vallás törvényei ránk parancsolnak. Ugy sáfárcodtunk-e a lelkiekkel, ahogyan az mint jó embereknek, mint jó honpolgároknak, mint testvéreknek kötelességünk?

Ha a születendő esztendő első percében mindenki pőrére vetköztetné lelkét s belepillantani merészelné abba, hogy szemügyre vegye a bent történeteket, oh akkor minő siránkozás, minő szomorú jajveszékélés hangzanék fel szerte ez országban, melyben a testvéri, a baráti, a rokon marakodás képezi éltető lelkét, igazi elemét társadalmunknak.

Nem sáfárcodtunk jól azzal, mit a magasságos hatalmak reánk biztak. Nem tettük meg kötelességünket, sem a vallás, sem az erkölcs parancsai szerint. A szegényt nyomorogni, az éhezőt éhezni, a didergőt fázni, a nyomorékot nyomorogni hagytuk. Nem törődünk felebarátaink szerencsétlenségeivel, nem kerestük fel őket még csak vigasztaló szavunkkal sem bánatukban, nem nyújtottunk segítő kezet az elesettnek.

Egész esztendőben egyedül és csupán a saját személyünk kultuszának hódoltunk s azt elégitettük ki a lehetőség szerint.

Nem panaszkodni akarunk, csak a lelki mérleg egyensúlyát megállapítani. S a mikor ezt cselekedjük nem nyomhatjuk el feltörő panaszszavunkat. Az elmúlt esztendő nem volt a haladás jegyében működő, ne sajnáljuk tehát annak kimulását.

A letűnő nap biborsugarait elnyeli a látóhatár ezüstös tengere, míg keleten új nap kél fényesen, aransugarakban fürödve. A hegyek oldalai arany glóriát öltenek magukra s a reménység örökké élő fája újra kizöldel, mert ime elérkezett az uj esztendő, mely a reményseké válóra válását, kivánságunk teljesülését hozhatja magával.

1912. Örömmel köszöntünk, légy jobb, boldogabb sikerekben, eredményekben gazdagabb az elődödnél!

Forgács.

Egy versiró műhelyéből.

Csodálatos, hogy gyarlóságainkhoz
 Halálig görcsösen ragaszkodunk!
 Fejünkre bárha szégyent mindegyik hoz,
 Elverni őket nincs kéznél botunk.
 Viszont erényünk könnyen szertepattan,
 Egy-egy szilánkja a szemünkbe mar;
 Természetünk hiú, vak, állhatatlan:
 Ha jót cselekszünk, megbánjuk hamar.

Panaszkodás — asszonyszokás;
 A férfi szótalan, ha tűr:
 Csak egyet villan a szeme,
 Mikor vasöklöt tette gyűr.
 De az ütése jöbhet ér,
 Mint a legékesebb beszéd;
 Ki véle akkor szemben áll,
 Jól összeszedje az esztét!

A szivtelen, kinek nincs másra gondja,
 Gúnyol halálos nagy sérelmeket;
 De tú kis újja csepp vérét ha ontja,
 Ugy megsikoltoz, csaknem elreked!

Bármilyen nagy bőség érje,
 Földi ember szerencséje
 Rabkenyér csak az életben;
 De ha lelkünk szárnya lebben,
 Már elég egy suhantása,
 Hogy a tört szem tisztán lássa
 Vágyainknak szebb világát.
 Azt a rejtett kincsű drágát,
 Mely minden cél üdvössége,
 Rabság vége — örök béke.

Lealkonyult napom, hiába hivlak!
 Piros virágaimnak
 Immár aranszinű a szirma:
 Kelyhükből elfogyott a méz,
 A pillangó vígság rájuk se néz,
 Fehér halál van a fejükre írva.
 Te perzselő nap, oh ha visszatérnél!
 Fagyasztó néma téinnél,
 Melynek nyugalma tiszta, égi.
 Jobb volna kéjes gondolat
 Tüzén érezni a te csókotat
 És boldog győtrelemben összeégni!

Kamarai közgyűlés.

Kereskedelmi és iparkamaránk folyó hó 22-én tartotta az évi utolsó közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett.

Napirend előtt szepesszombati Flittner Károly, elnök bejelentette, hogy a kereskedelemügyi minister úr kineveztetése alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratért köszönetet mondott. Bejelentette továbbá, hogy a kerület legtöbb helyén az iparos

HIREK.

Lapunk igen tisztelt olvasóinak boldog új évet kíván a

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL.

Püspöki körlevél. Dr. Radnai Farkas megyéspüspök ezidei IX. sz. körlevele a következőket tartalmazza: 1) legelőbb közli a római kuriának a papok illetőségi kiváltságára vonatkozó legújabb rendeletét; 2) ezután közli a kath. népoktatás ügyet illető új rendszabályokat; 3) értesíti az egyházmegyei papságot, hogy a pápa Ő szentsége a 3500 lira sz. Péter fillért kegyesen fogadta; 4) megújítja az 1906. január 17-én kiadott nagybőjti intézkedést; 5) figyelmezteti a papokat, hogy a hivatalos iratok csomagolására nagyobb gondot fordítsanak. Egyes művek ajánlása és személyi hírek alkotják a körlevél utolsó pontjait.

Lemondás. Dr. Fránkl Béla közkórházunk orvosa, akit helybeli körorvossá választottak meg, közkórházi állásáról lemondott s lemondását a városi tanács el is fogadta.

Esküvő. Koritsánszky József helybeli kir. járásbíró január 4-én vezeti oltárhoz a budapesti Deák-téri evang. templomban Kubass Aranka felsőbbleányiskolai tanárnőt.

Egyházmegyei hír. Hutyán Pál, korpónai megválasztott plébános f. hó 27-én tette le a beiktatással járó plébánosi esküt.

Gyilkosság. December 23-án este 11 óra tájban Brahma János nagyszaltnai bírót az útszélén holtan találták Mikor este hazafelé tartott, haragosai egy félreeső helyen rálestek és agyonverték. A csendőrség letartóztatott három suhancot, akikre alapos gyanu hárul, do azok tagadnak mindent. Tehát az őszi virtus mégsem tud kiveszni teljesen, még olyan szelid békés lakosságú községben sem, aminő Nagyszaltna.

Eljegyzés. Fischer Olgát, Fischer Alajos helybeli vaskereskedő leányát eljegyezte Steiner Ernő nagyvárad mérnök.

Műkedvelői előadás. A nagyszaltnai műkedvelői kör január 7-én Bende László főszolgabíró védnökségével a városunkban építendő Tanítók Háza javára táncal egybekötött műkedvelői előadást tart. Szinre hozzák „A betyár kendője” című népszínművet.

Üdvözlés. Újév napján a helybeli függetlenségi és 48-as Kossuthpártkör testületileg fogja felkeresni elnökét, Jeszenszky Sándor kir. közjegyzőt. Az üdvözlő beszédet Dr. Trnovszky György ügyvéd fogja tartani.

Eljegyzés. Dr. Pálóczi Horvát Zoltán budapesti ügyvéd a karácsonyi ünnepek alatt eljegyezte Hideghéti Bittera Marcsát Hideghéti Bittera György m. kir. pénzügyi számvizsgáló leányát.

Megszűnt a bejelentési hivatal. A városi rendőrkapitányi hivatal kebelében felállított bejelentési hivatalt a városi képviselőtestület megszüntette s mivel e határozatot a megyei törvényhatóság is jóváhagyta, a hivatal új évtől kezdve már nem fog működni.

Eljegyzés. Holesch Frigyes a beszterczebányai Hitelbank tisztviselője eljegyezte Olejnik Margitot Olejnik József beszterczebányai kir. törvényszéki irodatiszt leányát.

továbbképző tanfolyamok megtartása elrendeltetett s azok iránt az iparosság körében élénk érdeklődés nyilvánul. — A 600 K-ás külföldi tanulmányi ösztöndíjat Szel Bertalan, beszterczebányai cipészsegéd nyerte el. A fellepett sóhiány megszüntetése érdekében sikerrel járt közben a kamara.

Titkár jelentése a vámpolitikai központ megalakulásáról és az ipari és kereskedelmi egyesüléseknek a központhoz való csatlakozásáról meglegedéssel vétetett tudomásul. Telek Armin, kályhagyáros beltág elhunyt a közgyűlés részvétét fejezte ki, helyébe Dr. Herritz Gyula hivatott be rendes tagnak.

A napirend első pontját a közös hadügyminiszternek a hadsereg terményszükségletének fedezésére vonatkozó szállítási szabályzata volt. A gyűlés a szabályzatot a kereskedő osztály érdekeibe ütközőnek találta, s az ellen felterjesztéssel fordul a kormányhoz kérve, hogy a kereskedők részére a hadügyi terményszállításoknál a termelőkkel egyenlő elbánás biztosíttassék.

Az 1906-ban megválasztott kamarai tagok megbízatása a jövő évben lejár. A közgyűlés a miniszterhez felterjesztést intéz, kérve a kamara újjáválasztási munkálatainak elrendelését, továbbá a már letárgyalt választási szabályzatnak, mely szerint a választás adókatégoriák szerint történék, életbeléptetését. Azt is javasolja a közgyűlés, hogy Salgótarján, Rózsahegy, Aranyosmarót és Körmöcbányán 1—1 új választói alkerület szerveztessék.

Behatóan foglalkozott ezután a gyűlés az államvasutak szállítása körül észlelt misériákkal. A kerület minden részéből felhangzott panaszok a helyzet tarthatatlanságát bizonyítják, iparunk és kereskedelmünk milliókkal károsodik a vagon raktár és vágány hiány miatt. A közgyűlés elrendelte, hogy részletes adatgyűjtés indíttassék a kerületet illetőleg s ennek alapján a végzendő beruházások tekintetében konkrét javaslat tétessék a miniszternek. A losonci állomáson uralkodó bajok orvoslása iránt már most is külön felterjesztést tesz.

A Beszterczebányán felállítandó fémipari szakiskola segélyezésére vonatkozó határozat a miniszter kívánságának részben megfelelőleg módosított.

A törvényhatóságok mellett működő ipartanácsok tagjaivá a régi tagok választattak meg.

A vegytisztító műhelyek telepengedélyezéshez való kötését véleményezte a közgyűlés, ellenben a képesítés kimondását ez iparnál feleslegesnek találta.

Veszele árvamegyei község vásárrendtartása jóváhagyásra alkalmasnak találtatott.

A franciaországban bevált sürgönyleveleknek hazánkban való meghonosítása és a kereskedelmi alkalmazottak részére továbbképző tanfolyamok rendszeresítése iránt felterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez.

A napirend után ifj. Rosenauer Lajos tolmácsolta a kamara tagjainak jó kívánatait az elnök irányában, amit az elnök hálásan megköszönt.

Halálozás. Rosenauer Gyula kárpitós neje született Szlanencsik Vilma hosszú szenvedés után december 29-én, életének 27-ik évében elhunyt. Temetése vasárnap délután volt nagy részvét mellett.

Eljegyzés. Weisz Ede beszterczebányai borkereskedő eljegyezte Gansel József leányát, Renéekét Balassagyarmaton.

Tűz. Karácsony éjjelén Jeczenye községben tűz pusztított, amely Kordik János községi bírónál eddig ismeretlen okból támadt s elpusztította az ő gazdasági épületeit nagy mennyiségű takarmánnyal együtt. A tűz éppen az éjjeli istentisztelet idején ütött ki s hírére a garampéteri r. kath. templomban összegyűlt hívek között nagy pánik keletkezett s csak Hyross József esperes-plébános tapintatos és gyors intézkedésének köszönhető, hogy baj nem történt.

Eljegyzés. Lengyel Gyula vaségetői tanító eljegyezte Hóher Gusztikát Garamberzenczén.

A helybeli evang. egyesület 1912. évi január hó 7-én, vasárnap Bethlen Gábor utcai othona nagytermében protestáns estélyt rendez a következő műsorral: 1. Közének: Áldj meg ez új esztendőben, 1. és 2. vers éneklé a közönség. 2. Egy negyedszázad a magyar protestantizmus történetéből, felolvasás, tartja dr. Oravec Odön. 3. Beethoven: Allegro a VII. szimfóniából, előadják zongorán Balás Palika, harmoniumon Laczó Dániel, flótán Bányász Andor, hegedűn Neuberger Izsó és gordonkán Figuss Vilmos. 4. Kozma Andor: Az agg prédikátor szavalja Klimó Etelka. 5. Közének: Uram, ma is éltetél, 1. és 2. vers, éneklé a közönség. Kezdeté d. u. 5 órakor.

Mulatság. A zólyombrézói műkedvelők a cserpatakon építendő templom javára 1912. január hó 6-án műsoros estélyt rendezne. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-jegy ára: Családjegy 5 korona, személyjegy 2 korona jegyek előre válthatók: Zólyombrézón Dérer Béla mérnök, vasgyári pénztárnok úrnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Műsor a pénztárnál váltható.

A róm. kath. kegyúriszéke városunknak Wachtler Béla tb. főszolgabíró, városi főjegyző elnöklété alatt pénteken d. u. tartott ülést, melyen kegyelettel örökítették meg az egyházért mindig buzgó, áldozó és fáradó Puschmann Vilmos emlékezetét. Tudomásul vették, hogy a püspök nem hagyta jóvá a Martinovich-féle ház megvételét. Atíratot intéztek a városi tanácshoz, hogy tekintettel a meglevő szegényházra, a kuldulást a temetők és a templomok bejاراتánál tiltsa meg rendőrileg. Végül elfogadtak az elnök javasolta közös sirbolt tervezetét, melynek 32 helyére á 1000 K, már is 4 előjegyzés történt.

Karácsonyi ünnepség. A helybeli irgalmas nővérek intézete december 24-én és 26-án az elemi leányiskola termében gazdag és változatos műsorú karácsonyi ünnepséget rendezett, amelyen Dr. Radnai Farkas megyés püspök is megjelent a sok szülőn és érdeklődőn kívül. A műsort sikerült karének vezette be. Machold Margit Karácsony napját üdvözölte szép szavalaiban. Utána az óvodások megkapó jelenete következett. Sebó Bözsi, Jancsek Terike, Durny Jolán, br Metzger Jancsi, Szabolcs Gituska, Tomik Juliska és Kollár Hajnalka és mamájuk: Stollmann Jolán óvónővendékek érdekes csevegéssel várják a Karácsonyfát, melyet megjelenésekor Szabolcs Gituska üdvözölt szépen. A kicsinyek természetes. bátor játéka, pompás beszéde elragadó volt, s a sikerért sok dicséret illeti türelmes

oktatójukat: Sógor Eulália irg. nővért. Ezután a nagyobbak előadása következett. Kiss Etelka szépen köszönte meg a karácsonyi ajándékokat. Morhács Júlia nagy hatással szavalt el Rosty Kálmán: Uj csillag című költeményét. Majd kitűnő rendezésben és pompás előadásban „Az ég oltára” című karácsonyi egy felvonásos drámát mutatták be a polgári iskolai növendékek: Hackel Etel, Kajaba Jolán, Bernát Izabella, Kollár Jolán, Seefranz Erzs, Schweng Margit, Adamcsik Mária, Sztáncsek Ilona, Pájer Ilona, Renner Ilona, Gürtler Róza, Flaszik Mária. Mindegyik kiváló alakítást nyújtott, úgy hogy gyönyörűség volt nézni játékukat. Végül a Szt. Családot ábrázoló élőkép volt Matisz Nelli, Martinovich Edit, Kelhof Bözsi és 18 angyal szereplővel. A sikerült előadás igazán méltó megünneplése volt a nagy estének. A siker: Lengyel Felicia főnöknő érdeme, aki a rendezés nehéz munkáját végezte.

Tűz. Folyó hó 15-én éjjel 12 órakor az erdőközi vasútállomás épülete meggyuladt. Szerencsére az állomásfőnök a veszedelmet idejekorán észre vette és a tűzet ami a kémény mellett fekvő fagerenda meggyulladásából ered eloltania. Azonban így is lett 900 K. kár.

Megbizatás. „Gyűjtők Lapja,” Budapesti megjelenendő című lap szerkesztősége, Matunák Mihály breznóbányai egyh. tanfelügyelőt és ismert nevű történészt felkérte hogy Ipolyi Arnold volt besztercebányai püspök, Simor János hercegprimás Pyrker János egri érsek velencei pátriarka, gróf Battyányi Ignác erdélyi püspök, Tárkányi Béla költő, egri kanonok, Danko István híres műgyűjtő, Török János publicista, Bubits Zsigmond kassai püspök életrajzait írja még ugyan csak segédkezzék a híres „Zrinyi könyvtár,” leírásában. Hisszük, hogy a megtisztelő megbiztatás méltó férfiut talált.

Választás. Az alföldi magyarság kulturájának és gazdasági erejének fejlesztése céljából országos részvétel mellett 16 vármegyére és Budapest területére kiterjedő hatáskörrel gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter, Báro Podmanický Endre, országgyűlési képviselő és dr. Ambrozovics Lajos nyug. főispán elnökei mellett megalakult az „Alföldi Gazdasági Egyesület” mely Szöke Mihály a „Garamvidék,” jelelős szerkesztőjét mult héten igazgatósági tagjává választotta Budapesten.

Uj napilap Pozsonyban. Január 1-én Szabad Polgár címmel német és magyar nyelven szerkesztett új lap jelenik meg Pozsonyban, mely a városi demokrata kör organuma lesz. Szerkesztője Stekelhuber Béla a kör elnöke.

Akinek nem kel fizetésemelés. Hát létezik ilyen tisztviselő is? Különös, de úgy van, létezik. De csak Amerikában a lehetetlen arányok honában. Az Ohio állambeli Toledo városának nagynevű és népszerű polgármesteréről van szó, Mr. Brand Whitlockról, az ismert emberbarátról. A városi tanács tagjai, úgy látszik, kicsinyelték a polgármester évi fizetését, mely évi 4000.00 dollárt tesz ki és határozatot hoztak, hogy ezt az összeget 500.00 dollárral megtoldják. Mikor pedig ez Whitlock tudomására jutott, kijelentette hogy

fizetés javítást nem fogadja el s ha pedig elfogadják és hozzá kerül aláírás végett, nem fogja megerősíteni. Mondja még valaki, hogy nincs megelégedett ember a világon.

A szegények szaporasága. Érdekes statisztikát állított össze a magyar Gyermekevédi Liga, melynek áldásos működéséről igen sokat irtunk már.

Gyermekevédi Liga ugyanis november hónapban négy kiosztónapot tartott, amelynek eredménye ez:

Segítséget kapott 443 szülő, kiosztottak 345 csomag ételmi szert, 468 korona készpénzt és 61 pár cipőt.

Az ételmi szeres csomagban, a melyhez egy három kliogrammos kenyér is jár, a következő ennivalók vannak: 3 kilogramm nullás liszt, 1 kiló rizs, 1 kiló bab. Pénzt leginkább olyan szülők kapnak, a kiket házbér tartozás miatt ki akarnak lakottatni vagy akinek még ágyneműje is zálogban van; cipőt pedig olyan gyermekeknek ad a Liga, a kik cipőnek híján nem mehetnek az iskolába.

A novemberben kiosztott segítség 2032 gyermeket mentet meg az éhezéstől és hajléktalanságtól.

Igen érdekes a segített családoknak nagyság szerint való eloszlása.

Egy gyermekes anya mind összekettő jelentkezett.

Két gyermekes anya volt	45
Három-gyermekes	91
Négy-gyermekes	96
Öt-gyermekes	82
Hat-gyermekes	61
Hét-gyermekes	43
Nyolc-gyermekes	13

Volt hat kilenc-gyermekes anya is. A Gyermekevédi Ligának ez a segítő-intézménye, ha megnagyobitáshoz lenne elegendő eszköze, vagy esetleg más egyesületeknél követőkre találna, igen sokat enyhítne a tömeg-nyomorúságon, melyről olyan sok rémhirt hallunk Budapestről.

Az érdekházasság.

Irta: Erdősi Rezső

Vándory Kálmán kitepte szívéből életének egyetlen igaz szerelmét és érdekből nősült. Szép, jó és gazdag leányt vett feleségül. Vőlegényiségének első heteiben majd megőrijtette a lelkiismeretfurdalás és a szerelem. Mikor a menyasszonya szeméit csókolgatta, ő Vilmát látta, amint csendesen sirdogált szobájában. Mikor a menyasszonya azt mondta: szeretlek, ő Vilma panaszos szavait halotta. Gyötrelmesek voltak az órák amiket menyasszonya mellett töltött. Alig várta az esti kilenc órát, mely a szabadulását meghozta és szinte repült az orfeumba vagy egyébb mulatóhelyekre, ahol ivott, nőkkel adta össze magát. Ez jót tett neki. Ilyenkor nem bántották az emlékek. Vándory alapjában véve praktikus gondolkodású ember volt, hiszem ha nem lett volna az, nem szakított volna Vilmával, Éjjel nőkkel szórakozott s mert jó gyomra és forró vére volt, mulatságát lelta a dorbézolásban. Nappal, józanul pedig egyre azt fontolgatta, hogy mi mindent fog kezdeni a hozományával, miként fogja hasznára fordítani, leendő felesége családjának előkelő összeköttetéseit. Az emlékek később csak a menyasszonya oldalánál kinózták, amikor is semmi olyan nem történt vele

és semmi olyanra nem gondolhatott, ami lekötötte volna érdeklődését. Legkinosabban olyan napokon érezte magát, mikor Vilmával találkozott, aki messziről kikerülte. Ilyenkor utána akart rohanni, hogy mindent jóvá tegyen, egyszer-kétszer már meg is indult az elhagyott szerelmes felé, de a harmadik lépésnél mindig feltámadt az energiája és vérző szívvel visszafordult. A menyasszonyhoz ment, akit nem egyszer sirással fakasztott rossz kedvével, szórakozottságával.

Lassan-lassan azonban beletörődött a sorsába. Vilma elutazott s Vándorynak jól esett a gondolat, hogy nem találkozhatik vele. Kezdte elhagyogatni az éjjeli mulatozásokat s éjjel az agyban is arra gondolt, hogy házassága révén milyen jól gondoskodott a sorsáról. Kezdett neki jól esni a tapasztalás, hogy emberek akik eddig alig vették észre, most nyájasak és közlékenyek iránta s a kollégái, barátai minduntalan célzásokat tettek a a jó házasságra.

— Ja te könnyen tiheted, mert nagy pénzt kapsz.

— Könnyű annak, akinek Krisztus a barátja.

Nagy volt az öröme azon a napon, amikor észrevette, hogy a menyasszonya tulajdonképpen szép, kedves, művelt nő, akivel egy bankigazgató vagy képviselő sem vallana szégyent. Hiuságának hízelgett, hogy ez a kiváló teremtés, akinek kezéért annyian versenyeznek, őt választotta ki, őt szereti. Bizonyára szereti úgy, mint Vilma. Filozofálni kezdett, hogy elvégre a nő csak nő, egyik olyan, mint a másik ha szép és fiatal, de óriási a különbség a a gazdag és a szegény leány között. Napnap utánamind határozotabban alakult ki a lelkében ez az okoskodás, nap-nap után mind több érvet tudott felhozni a maga igazsága mellett. Egy napon arra is gondolt, hogy Vilmát előbb-utóbb úgy is meguntta volna, mert a házasságban a szegénység nagy ellensége a szerelemnek az olyan embernél, aki utálja a szegénységet. Ezen a napon történt először, hogy igazán melegen csókolta meg a menyasszonyát, egész éjjelig ott maradt nála és sokat kacagtak.

Esküvő előtt egy nappal kezébe nyomták a hozományt és Vándory meg volt győződve róla, hogy az életének legboldogabb napja. Vilma eszébe sem jutott. Esküvő után nászut, nászut után bevonulás a gazdag emberek társaságába a kedves és bájos asszonyka oldalán, színházak, estélyek, zsurok, nagy jövedelmező vállalkozások, derű és bőség mindenütt, ahol megfordul az ember, tekintély és megbecsültetés mindenek részéről — Vándory élete csupa kellemesség volt és öröm. A felesége iránt, akinek mindezt a szépet és jót köszönheti öszinte és meleg ihálát érzett s ha csókjai nem is hozták lázba, mint azé a másiké, meg volt győződve róla, hogy feleségét szereti.

— Ez az igazi házastársi szerelem, gondolta magában. Nem lángol, nem éget, de szeliden melegít. Érzést visz a szívébe, de egy percre sem homályosítja el a józan észit.

Benső és meghitt lett a házastársak viszonya s mikor felesége legénykori viszonyai iránt érdeklődött, habozás nélkül mondotta el Vilmához való nagy szerelmének történetét, még azt is, hogy még vőlegény korában is szerette őt, bánkódott utána. Aztán össze-vissza csókolta az asszonyát, pajzanságokat sugott a fülébe, az asszony nevetett és megbocsájtott neki.

Másfél év múlva — akkor már három tagból állt a család — nyáron a tenger mellé utaztak. Itt találkoztak Vilmával, aki nászuton járt a férjével. Vilma büszke főhajtsással üdvözölte Vándoryt s bemutatatta ferjének, egy kedves, szerény fiatal embernek. Mikor Vándory megcsókolta Vilma kezét,

megdobbant a szive, elviharzott viharok emléke reszkettette meg. Am egy pillantás jég hideg arcába, meggyőzte őt arról, hogy nem kell tartania semmitől, ez a nő tul van az emlékein. Vándory hamarosan magához tért, zavarodottságát nyugodt és öntudatos modor váltotta fel. Őrült, hogy ilyen könnyen esett tul a találkozáson. Amikor Vilma férje, egy nagy gyár hivatalnok, a világ legtermészetesebb hangján s felesége mosolyától biztatva mesélte el, hogy utolsó és egyetlen örökségét, az ezer forintot elnászuttazzák, Vándory egy kis irigységet érzett az ember iránt, akinek eszébe sem jutott, hogy szerelmével a szegénységet állítsa szembe s úgy beszél az utolsó ezer forintja elköltéséről, mintha ez másképpen nem is történhetett volna. Vándory nem merete bevallani magának, hogy tulajdonképpen miért irigylt ezt az embert s hogy kényelmetlen benyomásain tultegye magát, hencegni kezdett a vagyonával, vállalataival és az összeköttetéseivel. Az ifju pár némán hallgatta, de Vándory nem mert Vilma szemébe nézni. Aztán derűsen, közömbösen váltak el egymástól.

A kis tengeri fürdőn nem kerülhették ki egymást az emberek s így harmadnap bemutatta Vándory a feleségét Vilmának. A két asszony hamarosan összeharagkozott, félórával az ösmerkedés után már magukra hagyták a férfiakat és mosolyogva, könnyedén csevegtek egymással mind ama száz és száz haszontalanságról, ami a nőket érdekelni tudja, ha nincs férfi a játékban.

A két pár naponta órák hosszat együtt volt, összeszórtak. Vándory több ízben egyedül maradt Vilmával, de soha egy szó sem esett a multról és a férfi megnyugodva konstátálta magában, hogy nem is éri a szükségét annak, hogy a multat szóba hozza. Ezt elmondta a feleségének is, aki ezért megölelte, megcsókolta és elismerte, hogy Vilma szép és kedves nő és nem csodálja, hogy Vándory szerelmes volt bele.

Szép csendesen, szelid szórakozások közepette multak a napok.

Egy tikkasztóan forró nap délutánján Vándory feleségének csónakázhatnékja támadt. Az asszony minden kérése parancs volt Vándory számára és szó nélkül belement az ötletbe annál is inkább, mert jeles uszó és evező volt.

Vilmákat is beinvitálta. Vilmának, aki most látta először a tengert, nagyon tetszett az ötlet. De férjének, akinek agyondolgozott szervezete nem bírta a tenger hullámszását, nem volt inyére a dolog. Amikor azonban észrevette, hogy Vilma kissé elkedvetlenedik, majd látta, mint ragyognak fel az asszonyka szemei, amikor Vándoryék a könnyű, elegáns csónakba szálltak, karon fogta Vilmát s a csónakhoz vezette. Ő maga visszamaradt a parton.

Vidám szellő duzzasztotta a vitorlát, a csónak gyorsan siklott a nyugtalan vizen. A kormány fékentartása teljesen igénybe vette Vándoryt, aki alig szólt az asszonyokhoz. Ezek is hallgattak, elmerültek a tenger hangulatának érzésébe. Félóra mulva elmosódottan látszott csak a part, Vilma szeme elé fogta a kezeit, úgy kereste férjét, aki a parton várt reá, de alakját nem tudta már kivenni.

— Gyerünk vissza, szólt Vándoryhoz. Azt hiszem messzire merészkedtünk.

— Talán fél? nevetett a férfi.

Nem folytathatták a diskurzust, mert a szél mind erősebb lett és Vándory visszafordult. Egy nagy gőzhajó közeledett a csónak felé s egy pár perc alatt kritikussá vált a helyzet. A hajón ugylátszik későn vették észre a csónakot s az ormótlan szörnyeteg egyenesen feléje tartott. Vándory a vitorlával bajlódott, az erős szél lehetlenné tette, hogy elég gyorsan kerüljék el a hajót s ne kerüljenek be a hullámvérésébe. Alig néhány méternyi távolságban haladt el a hajó.

A hullámok vad táncba fogtak és szilajul dobálták a csónakot. Egy-egy hullám végig is söpört rajta. A két asszony halálsápadtan ült a helyén. Vándory homlokát kiverte a verejték. Egy perc alatt halálos veszedelembé kerültek.

Hirtelen örvény támadt a csónak körül. A mellettük elzúgott hajó örvénye volt ez. A csónak forogni kezdett, mint a meglóditott pergetyű. Az ilyen szituációban a vitorla kész veszedelem, a szél belekapaszkodik, de mert a csónakot nem engedi ki magából az örvény, a szél ereje az egy helybe kényszerített csónakot felfordítja. Így történt most is. Mielőtt tudatára ébredtek volna a katasztrófának, az már be is következett. A csónak felborult és mind a hárman a vízbe estek.

A két asszony belekapaszkodott Vándoryba. Az egyik jobbról a másik balról. Húzták, húzták a mélységbe. Egy percig Vándory hatalmas erővel szelte a habokat, de aztán ellankadt. Amikor öntudata visszatért, az volt az első gondolata, hogy ezt a nagy terhet nem bírja. Az egyik asszonnal fel tudna magát tartani egy bizonyos ideig a víz szintén, de a kettőt nem bírja. Együtt fog pusztulni velük.

A három ember szájából vad, artikulatlan hangok törtek ki. A fellázadt élet-ösztön a ragadozó állapot erejét kölcsönözte az asszonyoknak s ujjukat bösz erővel mélyítették Vándory husába. Szorításuk intenzív fájdalmat okozott a férfinak.

E rettenő pillanatokban tisztán, világosan gondolkodott Vándory. Látta hogy a hajó megáll, matrózok egy csónakba ugrálnak. Legalább tíz perc mig ideérnek. Tíz percig az ő ereje nem bírja.

Hátrafordult. A halál rémülete eltorzította a két asszony arcát. A sok nyelt víztől félig eszméletlenek voltak már. Vijjogtak, öklendeztek s meredt örült szemekkel néztek Vándorira.

Vándory még egy nagy erős tempót csinált. Aztán érezte, hogy ereje fogytán van. Karjai, mintha merevülnének, lábait nem érezte, mintha valami nehéz, idegen testet alkotnának. Uszó tempói gyöngültek, mozgólatai önkéntelenekké gépiesekké váltak. Erőlködés közben kinyitotta a száját s az utálatos sós víz majd szétfeszítette a gyomrát.

Öntudata elhagyta s képzelet már csak az életösztönből fakadtak. Még egyszer felmerült előtte a két asszony képe. Az egyiké, akit szeretett, a másiké, akit feleségül vett. Aztán nem látott, nem hallott, nem gondolt semmit . . .

Egyszerre érezte, hogy süllyed. Utolsó, kétségbeesett erőlködéssel még egyszer a víz színére küzdötte fel magát s ekkor a jobb oldalához kapaszkodott asszony. A felesége, megmozdult. Felkuszott egész a Vándory karjájáig s ebbe kapaszkodott. A kar ezzel teljesen munkaképtelenné vált.

Megint a víz alá süllyedtek. Ekkor Vándory megrázta a jobb karját, lerázta róla az asszonyt s ellökte magától. A szabadjára hagyott test eltűnt melőle.

Terhétől megszabadulva Vándory ismét kiemelkedett s vízből s tele szívta a tüdejét levegővel. Bágyadt reflexmozdulatokkal paskolta a vizet, de ez elég volt arra, hogy ez ideig a vízszintén tartsa magát.

. . . Mikor eszméletre tért, már ott feküdt a mentő csónakban. Mellette feküdt Vilma, aki a kiállott gyötrelmek után keservesen sirt, a felesége nem volt a csónakban. Holttestét a sietős dolgu matrózok nem találták meg.

Vándory felnézett a ragyogó, tiszta, kék mennyboltozatra és elátkozta az életét.

Házam felét kerttel és udvarral együtt eladom. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:
Wolfram Ferencz, Radvány
(Zólyom m.) 161. házsám.

A mostani drágaságban mindenki, aki

b u t o r t

vásárol, az ablakon dobálja ki pénzét, ha előbb nem tekint meg

Polóny és Korónyi cég

bútorraktárát

Zólyomlipcsén,

ahol finom kivitelű s a legjobb minőségű fából készült bútort vehet a leg-egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig a lehető legjutányosabb áron. Nagy választék egész garnitúrákból! Teljes szobaberendezések vagy egyes darabok is a legmáltányosabb áron szerezhetők be.

Kedvező fizetési feltételek:
Pontos kiszolgálás! Jutányos árok!

Szálka János

első felsőmagyarországi
villanyerőre berendezett

borotva homorú műköszörűde Beszterczebánya.

Nagy választék mindennemű zseb- és konyhakésekben és konyhabárdokban, valamint borotvák, önműködő borotvák s különféle ollókban, úgyszintén borotva fenőkövek és szijjak, húsvágógépek, haj-, ló-, juh- és kutyanyirógépek és kanalakban. Az elősorolt cikkeknek javítását gyorsan és pontosan eszközölöm.

9-13

